

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 76/97

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí dňa 22. apríla 1998 v senáte zloženom z predsedu JUDr. Ľubomíra Dobríka, sudcov JUDr. Júliusa Černáka a JUDr. Richarda Rapanta vo veci podnetu [REDAKOVANÉ], bytom [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Františkom Vavračom z Banskej Bystrice, o porušení článkov 46, 48 a 142 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Najvyšším súdom Slovenskej republiky v konaní pod sp. zn. 7 SŽ 68/97, takto

r o z h o d o l :

I. Najvyšší súd Slovenskej republiky svojím konaním vo veci vedenej pod sp. zn. 7 SŽ 68/97 p o r u š i l ústavné právo [REDAKOVANÉ] zaručené v čl. 142 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd tým, že rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 14. mája 1997 nebol vyhlásený verejne.

II. Vo zvyšnej časti návrhu n e v y h o v u j e.

O d ô v o d n e n i e

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) dostal 10. septembra 1997 písomné podanie [REDAKOVANÉ] (ďalej len „navrhovateľ“), označené ako podnet podľa čl. 130 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, ktorým sa domáhal, aby ústavný súd vyslovil, že v konaní pred Najvyšším súdom Slovenskej republiky vedenom pod sp. zn. 7 SŽ 68/97 boli porušené jeho práva zaručené čl. 46 a čl. 48 Ústavy Slovenskej republiky. V označenom konaní Najvyššieho súdu Slovenskej republiky preskúmaval rozhodnutie Daňového úradu v Banskej Bystrici č. 651/220/43939/96/Val z 5. novembra 1996, ktorým mu bola dodatočne vyrubená daň z príjmov fyzických osôb za zdaňovacie obdobie roku 1993 z dôvodu nesprávneho odkladu platenia dane v spojení s rozhodnutím Ústredného daňového riaditeľstva v Banskej Bystrici sp. zn. č. D/I/21/2461/96/Ga-r z 3. januára 1997.

Navrhovateľ v podaní namietal postup súdu, ktorý nebol vhodný a správny z hľadiska garantovania základných ústavných princípov, podľa ktorých každý musí byť riadne a verejne vypočutý príslušným, nezávislým súdom, zriadeným podľa zákona. Nesprávny postup Najvyššieho súdu Slovenskej republiky videl v tom, že jeho vec nebola prejednávaná na pojednávaní, kde by bol riadne a verejne vypočutý. Vyjadril presvedčenie, že ak by sa bol mohol na pojednávaní zúčastniť a osobne vyjadriť, mohol presnejšie a podrobnejšie použiť argumenty, čo by mohlo mať vplyv na objektivitu a zákonnosť rozhodnutia.

Dodatkom k podaniu doručeným ústavnému súdu 27. novembra 1997 navrhovateľ upresnil petit svojho návrhu tak, že navrhol, aby ústavný súd vyslovil, že „práva podnecovateľa [REDAKOVANÉ] zaručené čl. 46, 48 a 142 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ľudských právach boli porušené“.

Uznesením II. ÚS 76/97 z 10. decembra 1997 ústavný súd návrh navrhovateľa prijal na ďalšie konanie.

Ústavný súd Slovenskej republiky zo spisu sp. zn. 7 SŽ 68/97 Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zistil, že Najvyšší súd Slovenskej republiky zamietol žalobu navrhovateľa na preskúmanie rozhodnutia Daňového úradu v Banskej Bystrici zo dňa 5. novembra 1996 č. 651/220/43939/96/Val v spojení s rozhodnutím Ústredného daňového riaditeľstva v Banskej Bystrici z 3. januára 1997 č. D/I/21/2461/96/Ga-r bez predvolania navrhovateľa na pojednávanie a vyhlásil rozsudok bez prítomnosti navrhovateľa. V rozsudku sa Najvyšší súd Slovenskej republiky nevysporiadal procesnoprávnou otázkou - či vôbec a ak nie, tak prečo pojednávanie vo veci nariadi, resp. nenariadi.

Po vyhodnotení listinných dôkazov rozhodol s poukazom na § 250j ods. 1 OSP tak, že napadnuté rozhodnutia daňových orgánov sú v súlade so zákonom. Na pojednávanie navrhovateľ nebol pozvaný.

K porušeniu čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky:

Podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky:

„1/ Každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

/2/ Kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

/3/ Každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom.

/4/ Podmienky a podrobnosti o súdnej a inej právnej ochrane ustanoví zákon.“

Ústavný súd z podaní navrhovateľa i spisového materiálu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky i daňových orgánov zistil, že tento v plnom rozsahu využil právo, ktoré mu čl. 46 ústavy garantuje, keď vyslovil možnosť podania žaloby na Najvyššom súde Slovenskej republiky na preskúmanie rozhodnutia orgánu verejnej správy.

V tomto konaní síce nebol úspešný, čo však samo osebe **neznačí, že ústavné právo na súdnu ochranu uvedené v čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky bolo porušené.**

K porušeniu čl. 48 Ústavy Slovenskej republiky:

Podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky: „Nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon.“

Podľa ods. 2 toho istého článku má každý právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Navrhovateľ ničím nezdôvodnil svoje tvrdenie, že v konaní pred najvyšším súdom boli porušené jeho základné práva podľa citovaného ústavného článku a neuviedol ani žiadne skutočnosti, podľa ktorých by bolo možné usúdiť, že práva uvedené v tomto článku boli porušené.

K porušeniu čl. 142 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“):

Podľa čl. 142 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky: „Rozsudky sa vyhlasujú v mene republiky a vždy verejne.“

Podľa čl. 6 Dohovoru „každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého, alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, alebo keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by, vzhľadom na osobitné okolnosti, verejnosť konania mohla byť na ujmu záujmom spravodlivosti“.

Podľa tvrdenia navrhovateľa ale aj lustrovaním spisu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky bolo nepochybne zistené, že Najvyšší súd Slovenskej republiky skutočne vo veci sp. zn. 7 Sž 68/97 konal a rozhodol bez pojednávania, pričom **s otázkou tejto zákonnej možnosti (§ 250f OSP) sa v písomnom vyhotovení rozsudku vôbec nevysporiadal**. Tým prelomil zásadu bezprostrednosti a ústnosti obsiahnutú v čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v znení protokolov 3, 5 a 8 uverejneného ako oznámenie č. 209/1992 Zb. Federálneho ministerstva zahraničných vecí ČSFR. Podľa neho: „Každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého, alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, alebo keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by, vzhľadom na osobitné okolnosti, verejnosť konania mohla byť na ujmu záujmom spravodlivosti.“.

Európsky súd vo veci Hakanson z roku 1986 (A-99, § 44) vyslovil, že verejnosť konania je základným princípom zakotveným v čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Tento princíp musí **byť plne rešpektovaný aspoň pri jednom inštančnom konaní** o merite veci, pokiaľ nie sú dôvody vypočítané v čl. 6 ods. 1, umožňujúce vylúčenie verejnosti.

Právo na verejné prerokovanie veci podľa čl. 142 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru bolo v konaní navrhovateľa pred Najvyšším súdom Slovenskej republiky porušené.

Podľa § 250f OSP v jednoduchých prípadoch, najmä ak je nepochybné, že správny orgán vychádzal zo správne zisteného skutkového stavu, a ak ide len o posúdenie právnej otázky, môže súd bez pojednávania rozhodnúť o žalobe rozsudkom. (Vo veci navrhovateľa konal súd bez jeho prítomnosti bez odkazu na túto zákonnú možnosť.)

Podľa názoru ústavného súdu (vysloveného aj v jeho rozhodnutí II. ÚS 47/96) neznamená táto zákonná možnosť, že rozsudok sa nemusí vyhlasovať verejne, a že súd nemusí o vyhlásení rozsudku upovedomiť účastníkov konania. Účastník konania má právo byť prítomný na vyhlásení rozsudku súdu a len on sa môže rozhodnúť, či sa tohto zasadnutia zúčastní alebo nezúčastní. Jeho rozhodnutie nemôže ovplyvniť postup súdu pri realizácii konania v intenciách čl. 142 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky. Preto ústavný súd rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. apríla 1998

Za správnosť vyhotovenia:

JUDr. Ľubomír D o b r í k
predseda senátu

